

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quæ debeat executor Apostolicus verificare, rursus quam gratiam
exequatur. § .3

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

§. III.

Quæ debeat executor Apostolicus verificare, priusquam gratiam exequatur.

- 1 Veritatem narrationum explorare debet, esto litteræ in forma gratiæ expeditæ.
- 2 Onus probandi narrationem prouiso comperit.
- 3 Si litteræ in forma digni expeditæ debet insuper verificare dignitatem prouisi.
- 4 Si noscatis idoneus, an debeat executor te examinaret Negat Sanch. Affirmat Garcia, Conciliatur hæc sententia.
- 5 Quid si examinatus reperit i. indignus, an possit executor alij examini se subicere? Subdistinguitur respondetur.

Si litteræ beneficiales expeditæ sint in forma gratiosa, obligatus non est executor verificationem aliquam iudicalem facere, sed extra iudicialiter se informare potest de veritate narrationum. Hanc informationem ante omnia præmittere debet, ut gratia executioni mandari possit, quia ius super gratia habet tacitam conditionem, si preces veritati nitantur, c. 2. de rescript. leg. fin. in princip. Cod. de diuersis rescript. Si autem addit contradictor, præmittere iudicalem informationem narratorum debet; quia partes iudicis assumit. Næquam tamen tenetur explorare dignitatem prouisi, quia iam præsupponitur explorata ante gratiæ concessionem, ideoque vocatur prouisio in forma gratiosa. Neque in hac parte esse potest contradictor executionem impediens. Sic doctores referendi.

2 Onus probandi narrationem competit prouiso, quia ipsi competit iustificare suam gratiam & probare veritatem dixisse in narratione. Caius de Gratia deest. 7. num. 3. Flamin. Parisius l. 3. quasi. 2. num. 44. & l. 10. quasi. 3. a num. 1. Gonzalez in annotat. ad nulli. Et attendit. gloss. 9. num. 130. Garcia 6 p. de benefic. num. 161. & 189. Huic oneri satisfacit semiplena probatio in his, quæ non sunt gratiæ fundamentum, sed illius causa motiua, & impulsiva, qualia sunt in hac ætate esse constitutum, his qualitatibus esse præditum, beneficium tanti valoris existere, & similia, secus vero in his, quæ gratiæ fundamentum sunt quorumque in contrarium est iuris præsumptio, ut si impetrasset beneficium, eo quod reseruatum sit, vel alteri collatum simoniace, vel ante legitimam ætatem: tunc enim plenè probanda est narratio, quia nec reseruatio, nec delictum præsumitur, nisi probetur, & pro libertate beneficii, & pro possidente est iuris præsumptio. Garcia num. 172. & latus num. 225. & seqq. vbi variis decisionibus Rotæ complobat.

3 Si autem litteræ beneficiales expeditæ sint in forma digni, tenetur executor ultra verificationem narrationum explorare dignitatem prouisi, scilicet te legitimum esse ordine Ecclesiastico insignitum, ætate competentem, bonis moribus, sufficiensque scientia præditum. Quod si hanc informationem omiserit, collatio facta nulla est, tamen tu prouisus dignus existas, quia sub conditione, quod idoneus cognoscatur, collatio executori faciendâ conceditur, ut constat ex illis verbis, si per diligentem examinationem illum idoneum esse repereris. Ergo si ante collationem non reperit executor te idoneum, cito tu idoneus sis, nulla est collatio, ut pote contra formam facta. Sic Sanchez de matr. lib. 3. disp. 33. n. 4. & l. 8. disp. 34. n. 26. & disp. 35. n. 16. Garcia 6 p. de benefic. c. 2. n. 258.

4 Difficultas est, an teneatur executor te examinare, si idoneus esse noscatis. Negat idem Sanch. loquens de dispensatione, l. 8. disp. 17. num. 12. & disp. 34. num. 24. & disp. 35. num. 16. Mouetur, quia in manifestis nulla est opus examinatione, cap. manifesta l. 9. 1. Sed non est credendum Pontificem velle actum inutilem fieri. Ergo eius præcipit examinationem præmitit ut, dignitas prouisi cognoscatur, intelligi debet cum alias nota non est.

Conterarium affirmat Garcia supra num. 259. & seqq. & ait collationem factam examine non præmissa, esse nullam. Mouetur, quia est facta contra formam mandati, quæ requirit te idoneum esse repletum per diligentem examinationem. Ergo si examinationem non præmittis, quantumvis te idoneum, esse cognoscat, non satisfacis formæ, seu conditioni in mandato contentæ: & à simili probari potest ex Trident. [decreto sess. 24. cap. 18. de reforma. vbi prouisio parochialium non præmissa examine annullatur quantumvis fiat de persona notorie idonea.

Cæterum conciliari possunt hæc sententiæ, si media via procedamus. Exillimo namque cognitionem priuatam tuæ dignitatis non exulare executorem ab examine præmittendo: quia executor obligatus est tuam dignitatem iudicè cognoscere, antequam de beneficio prouideat. Nam cum publicè constare debeat de potestate executoris, & de valore prouisionis, publicè etiam debet constare de tua habilitate, siquidem sub hac cognitione, & non aliter executori iurisdicchio conceditur. At si tua dignitas publica, & notoria est, executorque comprobat notorietatem, non tenetur alio examine vti, quia satis examinatus tua dignitas illa notorietatis comprobatione: fuit. Gloss.

cap. Qui sine examinatione, verbo sine examinatione. dist. 87. c. 6. fin. verbo qui concubinas. dist. 51. vbi tanquam certum supponitur in notis nulla esse opus examinatione. Et confirmari potest ex doctrina ipsius Garcia 6 p. de benefic. c. 3. n. 269. dicitur executor rem, si te remittit examinandum alicui quoad examinatori ipseque examinator, quia satis cognitam habet tuam idoneitatem, absque vilo examine schedulam approbationis concedat posse ad prouisionem procedere; quia satis per approbationem examinatoris ei constat de tua dignitate. Ergo ad legitimam prouisionem sufficit iudicæ cognitio de idoneitate prouisi, tamen examen propriè non procedat.

Neque obstat in parochialibus prouisionibus per concursum examen esse requiritum, quantumvis prouidendus idoneus sit, & probetur, quia in supradicto decreto Trident. hæc forma examinationis per concursum præscribitur. At in prouisionibus Apostolicis non præscribitur examen concursus, sed solum examen idoneitatis, cui sufficienter creditur satisfactum, si certibus dignitas prouisi comprobetur.

5 Sed quid si examinatus reperit indignus, poteritne executor te iterum examini subicere, & digno reposito beneficio conferre? Negat Garcia d. 6. p. de benefic. cap. 2. num. 254. & mouetur, quia executori conceditur potestas tibi conferendi beneficium, si per diligentem examinationem te idoneum esse repereris. Ergo te idoneo non reposito cessat executoris iurisdicchio. Verum namque illa per diligentem examinationem, de prima examinatione intelligi debent, ex reg. leg. bones. §. hoc sermo. ff. de verbor. significat. alius per malum tempus expectari potest, ut habili redderis, & pluries examini, ut saltem aliqua vice sufficiens videaris, quod alium est à ratione, præcipue in parochialibus, vbi peracto examine tenentur examinatores denuntiare qui fuerint idonei reperi.

Placet mihi hæc doctrina, si supponamus te ab examinatore indignum esse iudicatum. Quia iam executori constat de tua inhabilitate per diligentem examinationem, & cessat executoris conditio, sed quia examinatoris declarationem, possunt superaddere, & examen inchoatum relinquere in aliud tempus perferendum si illo tempore, quo examen perficiendum est, te dignum inueniant, & sic declatent, poterit executor vitæ huius declarationis te beneficio prouidere. Quia per diligentem examinationem dignus repletus es, & nunquam repletus indignus. Neque dici potest te bis esse examinatum cum priorem examinationem declaratio subsæpta non fuerit, solum enim semel examinatus te diligenter; esto duplici tempore examini fueris subiectus, negant namque illæ vices vnicum examen.

§. IV.

Quæ beneficiorum conditiones exprimendæ sunt in mandatis Apostolicis obtinendis.

- 1 Plures exprimi debent.
- 2 Narrare debes esse clericum legitimum nullo modo impedimento affectum.
- 3 Narrare debes beneficia obtenta, si que habes.
- 4 Item quolibet ius ad beneficium.
- 5 Aliqui censent pensionem habitam exprimendam esse, sed non videtur certum.
- 6 Item debes dignitatem exprimere, si quam habes.
- 7 Beneficij per vim possessi non videtur mentis necessaria scienda.
- 8 Qualiter obligatus sis exprimere, si pluries fuit dispensatus.
- 9 Qualiter patrimonium, & præsimonium laicale, & pensionem narrare debeas in impetratione beneficii.
- 10 Si qualitatem beneficii impetrati non exprimis, gratia vacat.
- 11 Vnde nulla est gratia beneficii curati, cura non expressa.
- 12 Item gratia beneficii iurisdictionis non expressa hæc qualitate.
- 13 Et beneficii Ecclesie cathedralis tacita hæc qualitate.
- 14 Et beneficii residentiam requireris si illius residentia in literis mentionem.
- 15 Si beneficium tanquam curatum impetretur, cum tamen simplex sit, vitatur gratia.
- 16 Subrepticia est gratia beneficii non expresso eius valore, vel false expresso.
- 17 An motus proprius excuset hoc vitium.
- 18 Si est beneficium electivum, & tacens, vitatur gratia.
- 19 Si secularis sit, beneficium regulare impetres, nulla est impetratio.
- 20 Si sub nomine beneficii hospitale impetres, quod beneficium non est.
- 21 Item est nulla gratia, si beneficium vnicum impetres tantum vnicum.
- 22 Item si beneficium est monoculare, neque qualitate manifestum.
- 23 Item si narres beneficium vacasse per obitum, cum vacet per resignationem.
- 24 Item si sit de beneficio affecto, neque affectionem declarare.
- 25 Si beneficium à te occupatum suis titulis impetres tacita intrusione.